

Weer meer met elkaar zijn.

Laat iedereen vrij,
maar niemand vallen.

Verkiezingsprogramma 2022 – 2026

“Weer meer met elkaar zijn”

- Jan Terlouw, D66 congres 114, 13 november 2021

Foto Martin Wissekerke

- Pim Folmer

Inhoud

Voorwoord Martin Wissekerke	5
Zorgen voor elkaar	7
Meer gelijke kansen	7
Zorgen voor een gezonde omgeving	7
Zorg voor onze jongeren	8
Stimuleren om meer te bewegen	9
Zorg voor onze ouderen	9
Samen met de inwoner en gastvrij voor bezoek	12
Meer samendoen met de inwoner	12
We zijn een gastvrije gemeente	12
Genoeg ruimte om prettig te wonen in Goes	15
Zorgen voor betaalbare woningen en geschikte woonruimte	15
Prettig wonen in onze dorpen	16
Senioren tellen mee op de woningmarkt	16
Een aantrekkelijke nieuwe binnenstad	17
In verbinding met de dorpen en wijken	18
Leven in een duurzaam Goes	20
Onze omgeving aanpassen aan de veranderingen in ons klimaat	20
Meer gebruik maken van bestaande daken	21
Zorg voor onze natuurgebieden	21
Alle ruimte om jezelf te ontwikkelen	23
De school het middelpunt van de wijk maken	23
Ruimte krijgen om te ondernemen	23
Veilig en in vrijheid leven	25
Jezelf kunnen zijn, vrij om te zijn wie je bent en wie je wilt zijn	25
Veiliger in de stad	25
Veiliger in het verkeer	25
Bescherming tegen de digitale overheid	26
Aandacht voor onze democratie	28
Samenwerken op regionaal niveau	28
Dualisme terug in de gemeenteraad	28
Financiën	29
Waar hebben wij ons mee bezig gehouden?	31
Onze leefomgeving en gezondheid	31
Binnenstad	31
Vrijheid en veiligheid	31
Burgerparticipatie en lokale democratie	31
Verantwoording	32
Richtingwijzers D66	32

Voorwoord Martin Wissekerke

Dit is het programma van D66 Goes voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Hierin kun je lezen waar wij voor staan en wat we willen bereiken. D66 Goes is er voor iedereen.

Tijdens de landelijke verkiezingen van 2021 had D66 de volgende slogan; Laat iedereen vrij, maar niemand vallen. En wij vinden die ook van toepassing voor Goes en haar inwoners. We laten elkaar niet vallen, in Goes kijken we naar elkaar om. En dat doen we zonder te zeggen wat iemand wel of niet moet doen. In de stad Goes en natuurlijk in de zeven omliggende dorpen, 's-Heer Arendskerke, Kattendijke, Kloetinge, Wilhelminadorp, 's Heer Hendrikskinderen, Wolphaartsdijk en Oud-Sabbinge.

Wij gaan voor een veilige leefomgeving in Goes waarin mensen de ruimte hebben om zichzelf te ontwikkelen. Het welzijn van de Goese inwoner staat voor ons bovenaan. Hoe dan? Door een groene en gevarieerde leefomgeving waarin je heerlijk kunt sporten en bewegen of gewoon lekker op een terras kunt zitten. Wij zijn ervan overtuigd dat groen in en om de stad goed is voor Goes.

In ons programma vragen we verder aandacht voor klimaat en onderwijs. Zo geven we de school een centrale plaats in wijk en dorp, een plaats waar alle kinderen terecht kunnen en er aandacht is voor hun leefomgeving. Bij klimaat denken we aan de maatregelen die je zelf kunt nemen. We willen onze inwoners daarbij stimuleren en vinden dat de gemeente het voorbeeld moet geven.

Gevarieerd is de oplossing als het gaat om wonen en werken. Naast doorstroming moeten er extra woningen bij om aan de vraag te kunnen voldoen, maar niet allemaal dezelfde. En ook uitbreiding van het huuraanbod is hard nodig. Wij zijn terughoudend als het gaat om opoffering van landbouw en natuur voor nieuwe bedrijfsterreinen. Wij willen ondernemers meer ruimte geven door andere functies toe te staan en met elkaar te mengen waardoor er nieuwe dynamiek ontstaat.

Democratie is voor D66 Goes superbelangrijk, inspraak van burgers zoals jij en participatie in plannen van de gemeente vinden wij logisch. Daar maken wij ons hard voor in de gemeenteraad!

Bij het opstellen van ons verkiezingsprogramma hebben wij gebruik gemaakt van de richtingwijzers van D66 (zie laatste hoofdstuk). We willen onze inwoners het vertrouwen geven om de gemeente Goes een stukje mooier te maken. Hopelijk is dat wederzijds en krijgen wij het vertrouwen om onze bijdrage te kunnen leveren in de Goese politiek.

Lees ons programma, sluit je bij ons aan en als je vragen hebt weet ons te vinden. We zijn een landelijke partij met Goese gezichten!

- Martin Wissekerke

Zorgen
voor elkaar.

Zorgen voor elkaar

Goes is een gemeente waar je graag leeft, werkt en woont. We hebben oog voor elkaar en willen een gelukkig en gezond leven. Hoe dan? Door sport en bewegen te stimuleren en de sociale omgeving zo in te richten dat een gezond leven voor iedereen mogelijk is.

Meer gelijke kansen

Een fijn leven zonder zorgen is niet voor iedereen weggelegd. Armoede en schulden zijn ook in onze gemeente nog een onderwerp. Schulden hebben zorgt voor stress. Stress in een gezin, omdat niemand in armoede wil leven.

- Al jaren blijft het aantal kinderen, dat in armoede leeft op hetzelfde niveau. Ieder kind heeft recht op dezelfde kansen. Wij willen dat dit aantal gehalveerd wordt en dat het terugdringen van de kansengelijkheid een hogere prioriteit krijgt. De aanvraag voor financiële steun van de gemeente moet zo gemakkelijk mogelijk zijn. Denk aan een bijdrage voor sport, en schoolreisjes en –materialen. Maatschappelijk werk, zoals jongerenwerkers, kunnen het gezin hierbij helpen.
- De overheid moet mensen de ruimte en kansen bieden, zodat zij het beste uit zichzelf en anderen kunnen halen. Als je in de bijstand zit, is de stap naar werk niet makkelijk. Uit onderzoek weten we dat mensen die parttime werken drie keer vaker uitstromen uit de bijstand dan gemiddeld. Mensen in de bijstand moeten juist gestimuleerd worden om met een parttimebaan te beginnen. Wij willen hiervoor de Werkbonus invoeren. De Werkbonus is een premie die mensen in de bijstand kunnen krijgen, als ze parttime gaan werken. Hoe meer zij werken, hoe hoger de bonus (gemaximeerd op € 1.266 per jaar). Deze bonus wordt niet meegerekend door de Belastingdienst en wordt dus niet verrekend met de bijstand of andere uitkeringen.

Wij willen het, binnen de Participatiewet, mogelijk maken om ook als vrijwilliger een waardevolle bijdrage te leveren aan de samenleving als dat de kans op een duurzame baan vergroot.

Lees meer: <https://rotterdam.d66.nl/2021/09/23/werkbonus-winnaar-beste-politieke-idee-2021-van-d66/>

- Wat ons betreft biedt de gemeente meer ruimte voor mensen met een beperking binnen de gemeentelijke organisatie.

Zorgen voor een gezonde omgeving

Onze leefomgeving is in de afgelopen tientallen jaren veranderd. We eten ongezonder, we bewegen steeds minder, hebben meer stress en slapen onvoldoende. Het is moeilijk gezonde keuzes te maken voor kinderen, jongeren en volwassenen. Het gevolg is een groei van kinderen en volwassenen met overgewicht. De gevolgen zijn niet alleen belastend voor de persoon zelf, maar ook voor de samenleving.

- Wij willen een daling van kinderen met overgewicht in onze gemeente. Goes besteedt aandacht aan de leefstijl van kinderen en jongeren. Toch willen we dat Goes zich aansluit bij JOGG: Jongeren op Gezond Gewicht. De JOGG-aanpak richt zich op leefstijlverandering. Water drinken, gezonde voeding, genoeg bewegen en goed slapen. Nu minder overgewicht betekent over een aantal jaar minder gezondheidsproblemen!

Lees meer: <https://jogg.nl/over-jogg>

- Wij willen dat Goes samen werkt met de huisartsen, GGD, SMWO, SportZeeland en zorgverzekeraars aan een Lokaal Preventieplan, met de thema's **Bewegen**, niet-Roken, weinig of geen **Alcohol**, **Voeding** en **Ontspanning**. Dit vullen we aan met de Mentale schijf van vijf.

Lees meer: <https://www.argumentenfabriek.nl/nieuws/de-schijf-van-vijf-voor-mentale-leefstijlverandering/>

Om gezond te blijven hebben we gezonde lucht nodig. Iedereen heeft recht op schone lucht. In de afgelopen jaren wordt steeds meer melding gemaakt van overlast door houtrook. Een open haard zorgt voor een gezellige sfeer in huis, maar zorgt dus ook voor houtrook. Houtrook is ongezond voor iedereen en vooral voor mensen met luchtwegaandoeningen, hart- en vaatziekten, ouderen en kinderen.

- We stimuleren iedereen om bij te dragen aan schone lucht. We stellen een subsidie beschikbaar voor het installeren van een fijnstoffilter op bestaande houtkachels in huis. In nieuwbouw willen we zo'n filter verplicht stellen. Als gemeente Goes willen we aansluiten bij het Schone Lucht Akkoord.

Lees meer: <https://www.atlasleefomgeving.nl/thema/lucht/houtrook-wat-kan-ik-doen-om-overlast-te-voorkomen>

Lees meer: <https://nos.nl/artikel/2376433-longfonds-en-artsen-doen-oproep-aan-nieuw-kabinet-geef-kinderen-gezonde-lucht>

Lees meer: <https://nos.nl/artikel/2368898-houtkachels-blijken-na-opnieuw-rekenen-grootste-bron-van-fijnstofuitstoot>

Zorg voor onze jongeren

Onze jeugdzorg staat onder druk, de wachtlijsten worden langer. De jeugdhulpverleners zijn veel tijd kwijt aan administratie en verantwoording.

- We willen dat de hulpverleners zoveel mogelijk tijd hebben voor onze jongeren. Zodra ze in contact komen met een jongere begint de hulpverlening. In de jeugdzorg moeten we regionaal denken en samenwerken met omliggende gemeentes.

Lees meer: <https://pointer.kro-ncrv.nl/oplossen-regeldruk-jeugdzorg-geen-kwestie-zwaaien-haagse-toverstaf>

Lees meer: <https://pointer.kro-ncrv.nl/jeugdzorgmedewerker-josine-iedere-minuut-verantwoorden-gemeenten>

- Onze jongerenwerkers kennen de jongeren en hun situatie. Zij kunnen snel dreigende problemen herkennen en proberen de jongeren erbij te helpen. Daarom willen we méér investeren in jongeren- en opbouwwerk in Goes.
- Elke leerling verdient de kans om zijn of haar talenten te ontdekken en gezond op te groeien. We bieden elk kind de kans om mee te doen aan sport, cultuur, muziek en het ontdekken van techniek en natuur. We brengen hiervoor scholen in contact met lokale sportverenigingen, het CIOS en de bibliotheek. Om te voorkomen dat de positieve effecten van de "rijke schooldag" thuis teniet worden gedaan, willen we onderzoeken hoe we een koppeling kunnen leggen met de thuissituatie. Het instellen van de functie van een gezinscoach kan hierbij nuttig zijn.

In de Coronacrisis hebben we gezien dat voor jongeren de verbinding met elkaar erg belangrijk is. Doordat er weinig activiteiten georganiseerd werden en er veel dicht was, hingen jongeren maar wat rond. Met overlast tot gevolg, zoals op het sportpark.

- We willen een soort huiskamer in de wijk maken, waar jongeren terecht kunnen om muziek te maken, samen te zijn, sleutelen aan scooters en te sporten. Het moet ook een plek worden waar ze hun vragen kwijt kunnen. In de Goese Polder en bij De Pit in Goes Zuid is een basis aanwezig om dit uit te bouwen, met jongerenwerkers van SMWO.
- Wanneer jongeren switchen naar een andere opleiding, kan vaak niet meteen gestart worden op de nieuwe opleiding. De jongere heeft dan niks meer om handen. Voor deze jongeren willen we een schakelklas opzetten met het SMWO waar zij worden opgevangen, kunnen sporten of iets bijdragen aan de samenleving. Op deze manier hebben ze een doel.
- Jongeren zijn onze toekomst en hebben een eigen mening over de plannen voor Goes. Om jongeren een stem te geven is de Jongerenraad opgericht. De Jongerenraad in Goes organiseert evenementen voor deze doelgroep en geeft advies aan de gemeenteraad en College van B&W. We vragen bij relevante onderwerpen advies aan de

Jongerenraad. Samen met de Jongerenraad willen we op de Dag van de Democratie een jongerendebat organiseren. Door dit debat willen we de link met de lokale politiek vergroten.

- Ook kinderen hebben ideeën over hun leefomgeving. Om kinderen te betrekken bij wat er in Goes gebeurt, willen we jaarlijks op de Dag van de Kinderrechten een kindervragenuur met de gemeenteraad organiseren. Ook willen we een grotere rol voor het Kindercollege.

Wij willen dat iedereen het beste onderwijs krijgt en dat we in Goes streven naar nul thuiszitters. In Nederland bestaat nu alleen een leerplicht. Ouders zijn verantwoordelijk om hun kinderen naar school te sturen. Er zijn echter duizenden kinderen in Nederland met een ziekte, handicap, leer- of gedragsprobleem of hoogbegaafdheid. Hun ouders kunnen vaak geen passende plek op school vinden. Dit gebeurt ook in Goes.

- Vooruitlopend op de initiatiefwet Leerrecht willen we dat kinderen met een ziekte, handicap, leer of gedragsproblemen begeleiding krijgen van de jeugdarts van de school. De jeugdarts kan dreigende uitval signaleren en de interne begeleider van school bijstaan bij het inrichten van Passend onderwijs.

Stimuleren om meer te bewegen

Bewegen en sporten helpen om stress te verminderen en helpt om overgewicht tegen te gaan.

- We willen iedereen stimuleren om meer te bewegen in het dagelijkse leven. We hebben mooie en sterke sportverenigingen voor binnen- en buitensport en natuurlijk sportopleidingen bij het CIOS. We willen iedereen in staat stellen tot het beoefenen van een sport. We richten ons daarbij ook op de kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen en mensen die minder te besteden hebben.
- Samen met dorps- en wijkverenigingen, SMWO en CIOS willen we onderzoeken wat er aan beweeginitiatieven aanwezig is buiten. We brengen dit onder de aandacht van onze inwoners en zetten nieuwe initiatieven op, zoals wandel-, skeeler- en fietsroutes en de aanleg van een beweegpark(je) met buiten-fitnessstoestellen. Of een wekelijks beweegactiviteit in de wijk.

Lees meer over beweegparken:

<https://www.pzc.nl/schouwen-duiveland/ellemeet-in-beweging-gratis-sporten-in-nieuw-beweegpark~a013b54d/>

Lees meer over "Ommetje":

<https://www.pzc.nl/zeeuws-vlaanderen/hulstenaren-woorden-aangemoedigd-qa-eens-wandelen~a7ddfa2a/>

- In het Poelbos ligt een kleine mountainbike route voor de fanatieke fietser. In Borsele ligt een grotere ronde. We gaan de mountainbike route vanuit Goes vergroten, zodat deze aansluit op de route in Borsele. Op deze manier ontstaat er een grote mountainbikeroute voor liefhebbers.
- Alle kinderen moeten met elkaar kunnen spelen, op loopafstand in de wijk. We willen in iedere wijk sport- en speelveldjes hebben, die toegankelijk zijn voor iedereen; met en zonder beperking.

Zorg voor onze ouderen

Met een stijgende levensverwachting stijgt ook het percentage ouderen in onze gemeente. Op enig moment, krijgen ouderen meer behoefte aan zorg en hulp. Velen wonen alleen, in een grote woning, de mobiliteit neemt af en vereenzaming ligt op de loer. Fysieke en mentale problemen stapelen zich op. De zorg kan de groeiende groep ouderen in de toekomst niet helpen te weinig handen en te hoge zorgkosten. Zorg wordt nu individueel aangeboden. Is er straks nog steeds zorg voor elkaar in de wijk en hoe dan?

- Meer inzetten op het versterken van sociale netwerken en kleine maatschappelijke activiteiten.

- Het op veel plekken beschikbaar stellen van buurt-contactcentra, waar mensen elkaar ontmoeten.
- Steviger inzetten op levensstijl, positieve gezondheid en preventie (dit voorkomt dementie).
- Toepassing van beleidsregels Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), waarbij de menselijke maat extra aandacht krijgt.

De gemeente Goes vergrijst. Ongeveer 50% van de ouderen heeft diabetes, hart- en vaatziekten of artrose. De problemen waarmee ouderen te maken krijgen zijn eenzaamheid, mobiliteit- en verzorgingsproblemen. Dit maakt het langer zelfstandig thuis wonen van ouderen moeilijk.

- Wij stellen voor dat Goes een dementie-vriendelijke gemeente wordt. Organiseer samen met zorgorganisaties bijeenkomsten en activiteiten waarbij mensen met dementie in contact komen met andere inwoners.

Lees meer: <https://www.loketgezondleven.nl/gezondheidsthema/gezond-en-vitaal-ouder-worden>

Samen met
de inwoner
en gastvrij
voor bezoek.

Samen met de inwoner en gastvrij voor bezoek

Meer samendoen met de inwoner

Vaak wordt bij plannen gesproken over Burgerparticipatie. Burgerparticipatie betekent dat inwoners de ruimte krijgen om mee te doen en te denken. Vaak is dit een informatie- of inspraakavond of wordt er een enquête uitgezet. We willen burgerparticipatie vergroten en samenwerken met wijkverenigingen en dorpsraden over de leefomgeving van inwoners. Bijv. verkeersmaatregelen voor veiligheid op initiatief van bewoners.

- Om te zorgen dat de mening van veel inwoners gehoord wordt, moet een enquête, een burgerpanel én een inspraakavond ingezet worden. Alleen het platform "Goes praat mee" vinden wij onvoldoende.
- Wij willen gaan werken met een Burgerforum. Wanneer Goes een plan maakt of een visie opstelt, zoals Klimaatneutraal zijn in 2025 of het herinrichten van de Binnenstad, willen wij een diverse groep van 100 inwoners samenstellen waarbij de inwoners uit alle delen van de gemeente komen. Dit forum mag experts inschakelen om zich te laten bijstaan en kunnen advies vragen aan ambtenaren van de gemeente. Vervolgens komen ze met een advies of concrete plannen. Door het Burgerforum ontstaat er draagvlak bij de inwoners van Goes. Op <https://g1000.nu/projecten> staan voorbeelden uit andere gemeentes waar gewerkt is met een Burgerforum.
- Wij vinden het advies van een jongeren-, culturele-, sport- en seniorenraad belangrijk. Ook zij worden betrokken in het kader van burgerparticipatie.
- Om ervoor te zorgen dat iedereen gemakkelijk kan meepraten willen we wijk-, buurt- en dorpsverenigingen beter ondersteunen. Deze verenigingen kunnen heel goed meepraten over bijvoorbeeld het verkeersplan in hun omgeving of het onderhoud van de speeltuin in de wijk. Er moet meer budget beschikbaar gemaakt worden voor ondersteuning van de wijk-, buurt- en dorpsverenigingen.
- Soms kunnen (georganiseerde) inwoners taken van de gemeente overnemen als zij denken dat het anders, beter, slimmer en goedkoper kan. Dit is het recht om uit te dagen, Right to Challenge. Right to Challenge staat in Goes nog in de kinderschoenen. Wij vinden het belangrijk om hiermee te experimenteren in de komende periode.

We zijn een gastvrije gemeente

Goes is een gastvrije gemeente. Gastvrij voor iedereen die onze gemeente wil bezoeken. Voor een dag of voor een langer verblijf.

- We willen in Goes de voormalige VVV behouden in de vorm van het Infopunt Toerisme Goes. Bovendien willen we dat dit Infopunt de krachten bundelt met Goes Marketing. Samen met het Infopunt Toerisme Goes en Goes Marketing biedt de gemeente Goes dag-arrangementen aan.
- Voor campers zijn er nog niet voldoende faciliteiten. Wij stellen voor om op het Molenplein dag-parkeerplaatsen met sani-zuilen te creëren voor campers. Hiermee kan de camperaar schoonwater innemen, grijs water afvoeren en het chemisch toilet legen.
- In onze binnenstad is op dit moment één openbaar toilet en aan een tweede wordt gewerkt. Dat zijn er te weinig. 1 op de 4 inwoners (volgens Maag Lever Darm Stichting) blijft thuis omdat er een gebrek is aan toiletvoorzieningen op de plek waar ze naartoe willen gaan. Bij 1 op de 3 heeft dit invloed op de kwaliteit van leven. Een toilet ontbreekt ook in andere wandelgebieden in onze gemeente. Wij willen meer openbare (zelfreinigende) toiletten in onze wandelgebieden en binnenstad, die ook buiten openingstijden van de winkels

beschikbaar zijn. Het streven is de '500-meter norm' van De Toiletalliantie: iedere 500m een goede toiletvoorziening.

- In de ochtend met de stoomtrein Goes-Borsele naar Hoedekenskerke, in de middag cultuur snuiven in de stad of met het gezin lekker zwemmen in het Goese Sas of bij het Omnium. Goes heeft het allemaal. We zorgen voor een goede bereikbaarheid vanaf het NS-station naar de stoomtrein en parkeergelegenheid voor de auto. Daar kun je de auto de hele dag laten staan, want na de stoomtrein is er via de elektrische fiets of bus een goede verbinding met de andere gebieden in de gemeente.
- Een stevige opfrisbeurt voor onze recreatiezones is nodig. Wolphaartsdijk natuurlijk, maar ook de wat kleinere gebieden zoals aan het kanaal bij Wilhelminadorp en het Goese Sas. Deze gebieden willen we toegankelijker en aantrekkelijker maken met bijv. een steiger en bankjes e.d.
- De Oosterschelde is van essentieel van belang voor gemeente Goes. Zij zorgt voor heel aantrekkelijke recreatiemogelijkheden, trekt watersporters en natuurliefhebbers die ons winkelcentrum aandoen. De gemeente Goes moet daar meer mee doen. Het Goese Sas en de dijk van Kattendijke naar Wemeldinge zijn potentieel recreatieve hotspots. Naast dit economische belang zijn we bewust van de schoonheid en de kwetsbaarheid van dit nationale park en helpen we mee aan een evenwichtig gebruik tussen natuurbelangen en economische belangen.

We hebben een lange traditie in Goes met de opvang van vluchtelingen. Ook zien we dat arbeidsmigranten nodig zijn om het werk te doen dat nu blijft liggen. Deze mensen verdienen een fatsoenlijke plek om te verblijven.

- Goes zoekt naar een locatie voor een nieuw asielzoekerscentrum. Wij ondersteunen dit.
- Arbeidsmigranten zetten zich in voor onze bedrijven en doen belangrijk werk waar we in onze omgeving geen mensen voor kunnen vinden. Ze zijn voor een bepaalde tijd te gast in onze gemeente en willen ook prettig kunnen wonen en leven. Wij vinden dat de gemeente Goes moet zorgen voor geschikte en voldoende huisvesting.

Genoeg ruimte
om prettig te
wonen in Goes.

Genoeg ruimte om prettig te wonen in Goes

De belangrijkste uitdaging voor de komende tien jaar, samen met duurzaamheid en klimaat, is woningbouw. Het bouwen van nieuwe woningen is op dit moment een van de belangrijkste onderwerpen. Nieuwe huizen bouwen zorgt maar voor een heel klein deel voor woonruimte (1% van het totaal aantal huizen). Daarom moeten we ook kijken naar oplossingen voor de bestaande woningen.

Zorgen voor betaalbare woningen en geschikte woonruimte

In eerste instantie kijken we naar de bestaande bebouwde omgeving. We willen zoveel mogelijk binnen de huidige stads- en dorpsgrenzen blijven. Als dit niet meer gaat, kan gekeken worden naar uitbreiding aan de randen van Goes en dorpskernen. Bij het bouwen van nieuwe woningen blijven we aandacht besteden aan vergroenen en verduurzamen.

- Wij vinden het noodzakelijk om een Masterplan Goes 2040 te schrijven over onder andere woonruimte. Zo kan er toekomstgericht nagedacht en gehandeld kan worden over hoe we Goes verder vorm willen geven.
- We willen natuur en landbouwgrond behouden en niet vol bouwen richting de dorpen (Kattendijke, Wolphaartsdijk, Oud-Sabbinge, 's-Heer Arendskerke, 's-Heer Hendrikskinderen en Wilhelminadorp). Als startpunt kiezen wij ervoor om altijd eerst te zoeken naar "verdichting". Welke locaties binnen de bebouwde omgeving kunnen omgebouwd worden tot woningbouwlocatie?
- Om meer mensen de kans te geven om betaalbaar te kunnen bouwen, moeten we als gemeente passende grondprijzen aanbieden. Ook door grond in erfpacht uit te geven, kunnen inwoners betaalbaarder bouwen en de gemeente krijgt op langere termijn opbrengsten.
- In Goes West willen wij onderzoeken welke delen van de wijk gerenoveerd en verduurzaamd kunnen worden, in plaats van slopen en nieuw bouwen. We kijken daarbij of de inrichting van de wijk ruimte biedt voor aanvullende woningen. Dit geldt ook voor Goes-Zuid: renoveren en verduurzamen.

We willen niet meteen woningen slopen, maar bijvoorbeeld kijken of de woningen relatief goedkoop verkocht kunnen worden aan starters/ jongeren. Zij kunnen die woningen dan zelf verbouwen en verduurzamen.

Lees meer: <https://www.ad.nl/wonen/naoorlogse-wijken-hebben-genoeg-ruimte-voor-honderdduizenden-extra-woningen~a4d85176/>

- De Woonvisie van Goes willen wij zodanig aanpassen dat in elk woningbouwplan een afgewogen verdeling komt tussen sociale huur, particuliere huurwoningen in het middensegment en koopwoningen. Daarin wordt ook aangegeven dat er verschillende levensfasen moeten worden bediend.
- Voor de stad Goes moeten we zoeken naar ruimte om nieuwe woningen te kunnen bouwen. D66 denkt daarbij eerst aan locaties kort bij het centrum die kunnen worden herontwikkeld en of worden verdicht. Met de komst van Bedrijvenpark Deltaweg bestaat de kans dat bedrijven die nu ten zuiden van de spoorlijn op bestaande bedrijventerreinen gevestigd zijn, willen verhuizen. Ook kunnen bedrijven worden gestimuleerd en gefaciliteerd om te verhuizen. D66 Goes wil dan ook een gedegen onderzoek en visie hoe het gebied ten zuiden van de spoorlijn kan worden ontwikkeld als woningbouwlocatie kort bij het centrum en bij het station.
- De problemen op de woningmarkt zijn groot. Wij willen onderzoeken of de wet "Opkoopbescherming en verruiming huurcontracten" oplossingen kan bieden voor mogelijke knelpunten in Goes.
Lees meer: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/11/24/wetsvoorstel-opkoopbescherming-en-verruiming-mogelijkheden-tijdelijke-huurcontracten-in-consultatie>

- Bestaande kavels die groot genoeg zijn, kunnen ook bijdragen aan een oplossing. Wanneer een grond- of huiseigenaar dit wil, willen wij het mogelijk maken om dat kavel te splitsen, voor meer woningbouw.
- Een wooneenheid in de tuin bouwen voor bijvoorbeeld mantelzorg. Zo'n wooneenheid kan ook gebruikt worden door kind(eren). Wanneer het kind een gezin krijgt en de ouders op leeftijd raken, kan gewisseld worden van woning.

We kijken niet alleen naar de bestaande huizen en grond. We komen ook met andere oplossingen om woonruimte te vinden in de gemeente.

- De gemeente moet, meer projecten ondersteunen zoals de Tiny Houses bij Tiendendreef en Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. De gemeente ondersteunt de toekomstige bewoners met hun initiatief en helpt waar dat kan.
Lees meer: <https://bouwenineigenbeheer.nl/cpo/>
- We gaan onderzoeken op welke wijze leegstaande winkel- en kantoorpanden geschikt gemaakt kunnen worden als woonruimte of ateliers.
- Door oude boerderijen om te vormen tot woningen kunnen we het monument behouden. We willen monumentale gebouwen in kaart brengen en een nieuwe bestemming geven, zoals woningbouw.

Prettig wonen in onze dorpen

Er is vraag naar woonruimte in onze dorpen. Een dorpskern moet levendig zijn en inwoners moeten de mogelijkheid hebben om te wonen in een dorpskern. Wanneer veel woningen permanent verhuurd worden als permanente vakantiewoning zijn ze niet beschikbaar als plek om te wonen.

- We gaan onderzoeken hoe groot de vraag naar woonruimte op de dorpen is. We kijken of en op welke manier onze dorpen kunnen groeien. We werken samen met de gemeente Borsele of we ook woningbouw kunnen realiseren in 's-Heer Abtskerke.
- Een straat met veel vakantiewoningen kan op bepaalde momenten in het jaar verlaten aanvoelen. Daarom vinden wij binnen de bebouwde kom van dorpen een permanente recreatiebestemming ongewenst. Wij willen vastleggen dat een woning maximaal drie maanden per jaar toeristisch verhuurd mag worden.
- Vakantiewoningen mogen normaal gesproken niet permanent bewoond worden. Om toch doorstroming mogelijk te maken mogen vakantieparken voor maximaal 25% gebruikt worden voor permanente bewoning voor maximaal twee jaar.
- Op veel van onze dorpen is op dit moment geen geldautomaat meer aanwezig. Zoals 's-Heer Arendskerke, Wilhelminadorp, Kattendijke en 's-Heer Hendrikskinderen. Vooral voor de wat oudere inwoner is dit lastig. Om te zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, willen we dat de gemeente zich inspant om naar alternatieve mogelijkheden te zoeken.

Senioren tellen mee op de woningmarkt

In geen enkel grote nieuwbouwplannen zien we expliciet aandacht voor senioren. Als de gemeente meer geschikte woningen voor senioren zou bouwen, dan zou Goes beter op de toekomst voorbereid zijn.

- Laat senioren vanaf de start onderdeel zijn van planontwikkeling. Levensloopbestendig bouwen in een veilige omgeving waar wat te doen is, is een must.

- Na het verdwijnen van de verzorgingshuizen is er een gat ontstaan tussen zelfstandige bewoning door ouderen en de verpleeghuiszorg. We gaan in overleg met de woningbouwverenigingen en projectontwikkelaars om te zoeken naar woonvormen die dit gat opvullen.
- Meer dan de helft van de 65-plussers woont in een eigen, afbetaalde woning die op den duur te groot is en te veel onderhoud vraagt. Het vergroten van de mogelijkheden voor kleiner wonen en gemeenschappelijk wonen kan de doorstroming op de woningmarkt bevorderen. Stimuleer verhuizen vanuit een grote woning naar een woning-opmaat, met behulp van een seniorenmakelaar.

Een aantrekkelijke nieuwe binnenstad

De binnenstad van Goes is toe aan een flinke modernisering waarbij meer te genieten en te beleven valt met een divers aanbod. Een inrichting met meer groen en parkjes draagt daaraan bij. Geen auto's meer in de binnenstad. Goed bereikbaar met de fiets. Een aantrekkelijke plek waar je graag wilt verblijven.

- Drinkwater is gezond voor iedereen en onderdeel van een gezonde leefstijl. We willen (meer) drinkwaterfontein in de binnenstad om je waterfles te vullen.
- De binnenstad heeft meer verschillende soorten winkels nodig. Meer (kleine) lokale ondernemers in plaats van landelijke ketens zorgen voor diversiteit. Het moet makkelijker worden om ondernemer te worden in de binnenstad. Daarvoor willen we het kernwinkelgebied niet verkleinen maar juist vergroten. De gemeente moet nagaan wat de hobbels zijn om een winkel te starten en proberen die weg te nemen. We gaan samen met ondernemersverenigingen OCG en OOG een programma opzetten om dit te stimuleren.
- We maken wonen in de binnenstad aantrekkelijker. Hierdoor gaat de stad ook 's avonds meer leven en dat draagt bij aan de veiligheid.
- In de coronaperiode zijn de terrassen op de Grote Markt groter geworden om toch genoeg bezoekers te ontvangen. Wat ons betreft houden we deze grotere terrassen op de markt. Dit vergroot de gezelligheid op de markt, zodat mensen na het winkelen langer in de stad blijven. De ondernemers hoeven voor de grotere terrassen geen hogere bijdrage te betalen.
- De binnenstad moet wat ons betreft ook meer voetgangersgebied worden. Vooral tijdens winkeltijden na 11:00 uur 's-morgens. Geen (brom)fietsen, scooters of elektrische steps. Rustig kunnen wandelen van de Oostwal, via de Vismarkt naar de Grote Markt. Ook rondom het winkelgebied heen moet meer ruimte komen voor de voetganger, zoals de Wijngaardstraat. Die willen we autovrij maken tijdens winkeltijden. We zorgen er dan wel voor dat het winkelgebied toegankelijk blijft voor mensen in een (elektrische)rolstoel of scootmobiel. Ook besteden we aandacht aan de verkeersborden die dit gebied markeren, die moeten meer duidelijkheid bieden.
- Het NS-station moet de entree worden naar de binnenstad, met in het verlengde een mooie voetgangersroute in de Frans den Hollanderlaan. De voorzijde verdient een grondige renovatie en moet gastvrijheid gaan uitstralen.
- De grote kerk meer openstellen voor bezoek, tentoonstellingen of andere activiteiten, desnoods met een glazen wand. Gooi de deuren 'open', maak er meer een openbare plaats van zodat het bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van Goes.
- Wat ons betreft wordt de hele binnenstad autovrij. Alleen voor laden en lossen bij winkels wordt een uitzondering gemaakt. Dit kan door middel van palen die uit de grond komen en waarvoor een vergunning afgegeven kan

worden. Wij willen dat deze bevoorrading elektrisch gaat gebeuren. Aan de rand van de stad richten we centrale verzamelplaatsen (hubs) in waar grote vrachtwagens hun lading kunnen overladen op kleinere elektrische voertuigen die uitstootvrij hun lading bezorgen in de binnenstad.

- Wanneer we nadenken over de nieuwe binnenstad doen we dat meteen duurzaam en spelen we in op klimaatverandering. Het Binnenstadprogramma voorzien we van een energie- en klimaatparagraaf, zodat het verduurzamen van woningen en winkels in de binnenstad mogelijk wordt.

In verbinding met de dorpen en wijken

Goes is middelpunt van Zeeland; mooi, maar dit vereist goede verbindingen met de wijken en onze dorpen. En verder! Waar denken we dan aan? Het gaat om alle vormen van (openbaar) vervoer, waarbij we bijzondere aandacht vragen voor de fiets!

- Om onze wijken en dorpen goed bereikbaar te houden leggen we naar iedere kern verlichte en veilige (snel)fietspaden aan. Dat geldt zeker voor Wolphaartsdijk. Fietsers langs de route Langeweg – Aardebolleweg hebben te maken met steeds meer autoverkeer. Dat vinden wij niet veilig. Langs deze verbinding moet de fietser een eigen verlicht fietspad krijgen zodat je veilig en snel van Wolphaartsdijk naar Wilhelminadorp en Goes kunt fietsen en weer terug.
- We realiseren meer oplaadpunten voor elektrische fietsen en elektrische auto's o.a. op bestaande parkeerplaatsen in de stad en de dorpen. Meer oplaadplekken voor scootmobielen en voor tablets en laptops, zoals in afsluitbare kastjes bij gemeentehuis, dorpshuizen, bibliotheek, op het NS-station enz.
- Er komen 'e-transferia' aan de rand van de stad waar je je voertuig kan parkeren en elektrisch kan laden. We zorgen voor een goede verbinding met de binnenstad voor bezoekers en toeristen. Dit kan bijvoorbeeld bij de Zeelandhallen, het parkeerterrein bij de Stoomtrein, het ziekenhuis, sportpark Het Schenge en de Goese Poort.
- Er komen meer fietsparkeerplaatsen bij het NS-station. En op andere bestaande fietsparkeerplaatsen moet het aantal fietslaadplaatsen vergroot worden.
- Goes mist een echte P & R. Reizigers die door willen reizen met het openbaar vervoer kunnen nu niet terecht op het bestaande parkeerterrein. Dit staat bijna altijd vol. Om te zorgen dat deze groep reizigers comfortabel, tegen een aantrekkelijk tarief kunnen parkeren en door kunnen reizen willen wij een volwaardig P&R terrein aanleggen. Als locatie hebben wij het huidige Smoske-terrein in gedachten.
- Het kruispunt Deltaweg/Langeweg bij Wilhelminadorp is erg druk en met de verkeerslichten een punt waarop files ontstaan. Wij willen van dit kruispunt een ongelijkvloerse kruising maken, waardoor er een veilige verbinding ontstaat vanaf Wilhelminadorp richting Wolphaartsdijk en andersom.
- In de kleinere kernen kunnen inwoners zich geïsoleerd voelen en voor vervoer afhankelijk zijn van anderen. Voornamelijk ouderen en minder mobiele inwoners willen juist niet afhankelijk zijn van anderen voor vervoer. Zij willen dit zelf kunnen regelen. Een mooi voorbeeld hiervan is de Ontmoetingsbus in de gemeente Reimerswaal. Wij willen dat ouderen en minder mobiele inwoners ook van deze bus gebruik kunnen maken.

Weer meer met elkaar zijn - Laat iedereen vrij, maar niemand vallen.

Leven in een duurzaam Goes.

Leven in een duurzaam Goes

Goes wordt een toekomstbestendige gemeente. Daarvoor moeten we onze omgeving aanpassen en klaarmaken voor klimaatverandering. Een groene leefomgeving is een fijne en aantrekkelijke leefomgeving. Daar wil je wonen, werken en leven.

Onze omgeving aanpassen aan de veranderingen in ons klimaat

Door veranderingen in ons klimaat worden onze zomers warmer en kan het heftiger regenen. We moeten zorgen dat onze leefomgeving verkoeling biedt door meer bomen en planten te plaatsen. Bovendien werkt een groene omgeving positief op ons brein. We zorgen ervoor dat we meer water kunnen opvangen in tuinen en het openbaar gebied om heftige regenval beter te kunnen verwerken.

- We leggen meer parkjes met wandelpaden aan en meer kleine vijvers die zorgen voor verkoeling en opvang van regenwater. Samen met wijk- en dorpsverenigingen, bedrijven en scholen kijken we naar mogelijkheden voor het plaatsen van kleine bosjes en waterberging Tiny Forests en Tiny Poels. Deze initiatieven zorgen voor biodiversiteit en verkoeling in warme periodes.

Lees meer: <https://www.ivn.nl/tuiny-forest/over-tuiny-forest>

- In Goes is ruim 48% van de tuinen versteend (bron: onderzoeks- en adviesbureau Cobra Groeninzicht). We willen inwoners stimuleren om hun tuin te vergroenen met de Operatie Steenbreek. We organiseren een promotieactie waarbij inwoners die tegels uit hun tuin halen, gratis een Steenbreek-plantje kunnen ophalen en planten in hun tuin.
- Openbare ruimtes zoals parkeerterreinen, kunnen uitgevoerd worden met zogenaamde doorgroei tegels zodat het water niet afgevoerd hoeft te worden.
- Een groot gedeelte van de stad bestaat uit privéterrein. Ook daar kan regenwater tijdelijk worden opgevangen. Nieuwbouw en grote renovatieprojecten moeten ingericht zijn op het opvangen en verwerken van regenwater op het eigen terrein.
- Om zo duurzaam mogelijk te bouwen willen we een informatiecampagne om duurzaam en circulair bouwen te stimuleren.
- We willen de Goese CO₂-footprint verkleinen. Bij de (her)inrichting van openbaar gebied houden we rekening met het terugdringen CO₂-uitstoot. Aan aannemers worden eisen gesteld, zodat ze bij werkzaamheden minder CO₂ produceren. Dit kan door materialen te gebruiken die het milieu minder belasten. Daarnaast worden bij deze werkzaamheden ook vaker materialen hergebruikt. Dit draagt bij aan de circulaire economie.
- We willen in gesprek met de bedrijven in onze gemeente om minder verlichting aan te laten in de nacht. Met minder verlichting in de nacht verstoren we dieren minder en gaan we lichtvervuiling tegen. Bovendien levert het ook een lager energieverbruik op.

Lees meer: <https://www.vn.nl/altijd-het-licht-aan/>

In audio: <https://soundcloud.com/vrijnederland/vn-voorgelezen-waarom-het-erg-is-dat-het-nooit-meer-helemaal-donker-is>

- De ambitie om gemeentelijke gebouwen voor 2035 energie neutraal te maken moet worden gehandhaafd. Dit vraagt om een slimme aanpak. Denk aan de inzet van het Burgerforum en het idee om een dorp of wijk in één keer aan te pakken. Zo kun je zelfs versnelling aanbrengeen.

Meer gebruik maken van bestaande daken

- We willen in Goes meer platte daken inzetten voor zonne-energie, zoals daken van gemeentelijke gebouwen en bedrijfspanden. We willen dat Goes met een “revolverend fonds” ondernemers uitdaagt om zonnepanelen op hun dak te leggen. Het Zeeuwse Loket Zon op Dak kan ondernemers helpen bij het contact met de netbeheerder, het in beeld brengen van de investeringskosten en het aanvragen van de subsidie.

Lees meer: <https://pointer.kro-ncrv.nl/5-redenen-waarom-bedrijfsdaken-nog-niet-vol-liggen-met-zonnepanelen>

- Naast een goede voorlichting en communicatie met inwoners is het belangrijk dat Goesevaren hiermee op weg geholpen worden wanneer ze dat willen. Om de aantrekkelijkheid van het *Bespaarhuis* te vergroten, gaan we bezoekers vouchers geven voor het treffen van energiebesparende maatregelen.
- Naast zonnepanelen gaan we sedumdaken verder stimuleren. Een groen dak neemt CO2 op, houdt regenwater vast en is goed voor de biodiversiteit.
- Bedrijvenpark Deltaweg moet zo duurzaam mogelijk worden. De gemeente heeft een streven om de toekomstige bedrijven daar zo duurzaam mogelijk te laten zijn. Wij willen dat als doel zien en niet als streven. Bij elke keuze die gemaakt wordt voor Deltaweg, moet duurzaamheid steeds voorop staan.

Zorg voor onze natuurgebieden

- We willen het Poelbos vernieuwen en weer onder de aandacht van onze inwoners brengen. Wanneer er onderhoud aan het Poelbos wordt gedaan moet elke boom die wordt verwijderd (op een andere locatie) terug geplant worden. Ook willen we dat de fietspaden, picknicktafels, speel- en fitnessstoestellen worden verbeterd en uitgebreid, met fietsparkeerplaatsen met oplaadmogelijkheden.
- Natuurgebieden zijn voor ons essentieel. Deze gebieden willen we behouden en waar mogelijk vergroten. Als natuur in het gedrang komt vanwege belangrijke economische ontwikkelingen moet die natuur niet alleen gecompenseerd worden, maar ook een extra kwaliteitsimpuls krijgen.

Alle ruimte om
jezelf te
ontwikkelen.

Alle ruimte om jezelf te ontwikkelen

Jezelf zijn is belangrijk, net als de mogelijkheid en de ruimte om jezelf te kunnen ontwikkelen. Dit geldt voor ieder individu en ook voor onze ondernemers. Onderwijs is belangrijk voor onze ontwikkeling, wij willen dat de school in dorp en wijk toegankelijk is voor iedereen.

De school het middelpunt van de wijk maken

- We willen de school het middelpunt maken van de wijk. Niet alleen kinderen lesgeven en helpen bij hun ontwikkeling, maar ook op andere manieren een steunpunt zijn voor inwoners in de buurt. Van kinderopvang en buitenschoolse activiteiten tot buurtwerk en sociale ondersteuning.
- Wanneer wordt nagedacht over de huisvesting van scholen in Goes willen wij stimuleren dat dit Integrale Kind Centra worden, een basisschool met kinderopvang. Een kind hoeft dus maar naar één gebouw voor zijn ontwikkeling. Ook biedt dit voordelen voor het personeel dat er werkt, er is betere begeleiding en problemen met bezetting kunnen opgevangen worden. Het biedt de mogelijkheid voor een inclusieve school, regulier en speciaal basisonderwijs onder 1 dak!
- In samenwerking met de Bibliotheek Oosterschelde wordt op iedere basisschool een bibliotheek ingericht. Deze schoolbibliotheek moet toegankelijk zijn voor mensen uit de wijk en ouders van de schoolkinderen. De nieuwbouw van de basisschool op 's-Heer Arendskerke moet hiervan een mooi voorbeeld worden.
- In een wereld die steeds digitaler wordt, is het belangrijk om iedereen eenvoudig digiwijzer te maken. We organiseren in de dorpshuizen, wijkgebouwen en de basisscholen workshops om mensen digiwijs te maken, met social media, e-mail en andere digitale middelen.

Ruimte krijgen om te ondernemen

- Goes is een ondernemersstad, en wil dat blijven. Voor ons is dat niet genoeg. De gemeente mag zich flexibeler opstellen als het gaat om het toestaan van verschillende functies in de binnenstad en op de bedrijventerreinen. Door bijvoorbeeld functiemenging mogelijk te maken, geef je ondernemers de ruimte om te ondernemen.
- We willen geen verkleining van het kernwinkelgebied, maar juist ook winkels toestaan in de aan- en omloopstraten van het centrum. Starters kunnen dan tegen een lagere prijs ruimte huren. Hierdoor ontstaat nieuwe dynamiek!
- Plaatselijke ondernemers komen soms lastig aan (winkel)ruimte. We willen onderzoeken of een waarborgfonds mogelijk is, waarbij de gemeente garant staat voor de huurlasten van drie maanden. Zo hopen we de plaatselijke ondernemer te faciliteren bij het starten van een nieuw bedrijf.
- De huidige reclamebelasting wordt als de periode afloopt, niet verder verlengd.
- Kijk naar de kansen op bestaande bedrijventerreinen. De ondernemersmanager of bedrijfscontactfunctionaris moet proactief zijn voor al gevestigde ondernemers.

Veilig en in
vrijheid leven.

Veilig en in vrijheid leven

Vrij zijn is makkelijk gezegd, dat willen we toch allemaal? De praktijk is echter anders. Vrij zijn is geen vanzelfsprekendheid en moet daarom blijvend op de agenda. We zijn trots op de komst van Roze Zaterdag en we streven naar een samenleving met respect en begrip voor elkaar. Waar je kunt zijn wie je bent. Dat moet ook veilig kunnen. Je veilig voelen wanneer je gaat wandelen en veilig kunnen deelnemen aan het verkeer.

Jezelf kunnen zijn, vrij om te zijn wie je bent en wie je wilt zijn

- Met Roze zaterdag maakt Goes een statement. Wat ons betreft is dat geen eenmalige actie, Goes mag zich meer op dit thema laten zien. Wij willen een mooie 'thema-mural' realiseren en regenboogzebrapaden in de gemeente. Door zichtbaar te zijn is er ruimte voor gesprek en meer begrip voor diversiteit.
- We moeten een einde maken aan discriminatie en racisme bij de lokale overheid. Nog steeds voelen groepen mensen zich niet gehoord. We moeten snel aan de slag om ervoor te zorgen dat mensen het gevoel hebben dat ze erbij horen. De gemeente moet zelf het goede voorbeeld geven en zorgen dat alle uitingen online en gedrukt een divers beeld laten zien van de inwoners van Goes.
- Kinderen met een ziekte of aandoening moeten niet gescheiden opgroeien, maar samen naar school gaan. Daarom willen wij elk Integraal Kind Centrum (IKC) verder uitbreiden en inclusiever maken. Kinderen met en zonder handicap zouden in een klas kunnen zitten.
- De communicatie vanuit de gemeente en gemeenteraad moet in begrijpelijke taal (B1), geschreven en gesproken worden. Ook moet de educatie voor deze mensen geïntensiveerd worden.

Veiliger in de stad

- We merken dat er overlast is door drugshandel op straat. Door het in Goes ingevoerde Ingezetene-criterium mogen alleen inwoners van Nederland softdrugs kopen bij de coffeeshops. Ben je dat niet? Dan word je weggestuurd en opgevangen door de straathandelaren en werkt dat overlast in de hand. Wij willen het i-criterium afschaffen, zodat het voor iedereen mogelijk is om softdrugs te kopen in de coffeeshop. Een omgeving waar je dat gecontroleerd kunt gebruiken.
- Recente woningbouw en drukte op het sportpark zorgt voor drukke verkeerssituaties in de omgeving van de milieustraat. We willen samenwerken met onze buurgemeenten om een goede locatie te vinden buiten de stad, voor een betere doorstroom en toegankelijkheid. Op deze locatie willen we een milieustraat van de toekomst realiseren zoals de Zeeuwse Reinigingsdienst voorstelt: een Circulair Ambachtscentrum.

Lees meer: <https://www.almere.nl/wonen/afval/upcyclecentrum>

Veiliger in het verkeer

Auto's die met hoge snelheden in de stad en de dorpen rondrijden is een veel gehoorde klacht. Het is onveilig en het zorgt voor milieuschade door het harde optrekken en afremmen. We willen meer aandacht voor de fietser en de fietsinfrastructuur volgens Nationaal Toekomstbeeld Fiets.

- Met de komst van de spoortunnel in Goes zijn twee-richting fietspaden op drie rotondes aangelegd. Al meerdere ongevallen zijn gemeld van fietsers en scooters die door auto's zijn geschept met blijvende verwondingen als

gevolg. We willen niet dat gebruikers van deze fietspaden als verkeersremmers worden ingezet. De fietspaden moeten opnieuw worden ingericht in één-richting fietspaden.

- We willen meer fietsstraten in de gemeente. De auto is daar te gast.
- We willen een extra bewustwordingscampagne met elektronische snelheidsborden op doorstroomwegen, zoals de Middelburgsestraat, Houtkade en Nansenbaan bij de ingang naar Aria. Heeft dit niet het gewenste effect, willen we meer snelheidscontroles op deze wegen.
- Voor een beter leefklimaat in de bebouwde kom, willen we de algemene snelheidslimiet terugbrengen naar 30km/u. Dit geeft meer veiligheid voor de fietsers en voetgangers en geeft minder geluidsoverlast. Alleen doorstroomwegen, zoals de Ringbaan, blijft 50km/u.
- De veiligheid van onze kinderen is enorm belangrijk. Rondom onze scholen is er veel verkeer met fietsen, voetgangers en auto's. De veiligheid wordt vergroot door rondom de scholen snelheid verlagende maatregelen te nemen voor autoverkeer. We denken hierbij o.a. aan de Bergweg en de Reigerstraat.
- Samen met inwoners willen wij knelpunten voor voetgangers in onze gemeente in kaart brengen en een oplossing voor vinden. Bijvoorbeeld het kruispunt bij het ADRZ, zodat bewoners van wijk Aria te voet naar het ziekenhuis kunnen.

Bescherming tegen de digitale overheid

De gemeente maakt steeds meer gebruik van algoritmes. Nu zijn deze nog overzichtelijk en kunnen we begrijpen wat er gebeurt in het algoritme. Wanneer algoritmes ingewikkelder worden in gebruik, wordt de uitkomst ook steeds lastiger te controleren.

- We willen een ethische commissie instellen die het gebruik van algoritmes bij de gemeente beoordeelt op privacy en bewaakt dat algoritmes onbevooroordeeld werken. Deze commissie wordt geraadpleegd, wanneer een nieuw algoritme gebruikt of ingekocht gaat worden.

Aandacht voor
onze democratie.

Aandacht voor onze democratie

Democratie is de basis voor onze samenleving. We luisteren naar elkaar, we praten mee en nemen heldere besluiten. Besluiten die uitgelegd kunnen worden en waarvoor we verantwoordelijkheid dragen. We richten ons systeem zo in dat inwoners en betrokkenen de weg kunnen vinden, actief meedoen en begrijpen welke keuzes worden gemaakt.

Samenwerken op regionaal niveau

- De gemeente Goes werkt samen met andere gemeenten om taken die te groot en te ingewikkeld zijn, uit te voeren. Dit gebeurt in Gemeenschappelijke Regelingen. Deze zorgen er wel voor dat de gemeenteraad op afstand staat van beleid en besluiten. In een poging om daarop meer invloed te krijgen wordt er inmiddels gewerkt met klankbordgroepen. Dit vinden wij nog maar een eerste stap en redelijk vrijblijvend. Wij willen nog een stap verder gaan en willen een Regioraad zoals die is voorgesteld door Prof. Dr. Marcel Boogers:
  - **Regioraad:** Bestaat uit een vertegenwoordiging van alle fracties van alle gemeenteraden. Zij geven advies aan het Algemeen Bestuur van de GR en een advies aan de gemeenteraden.
  - **Gemeenteraden:** Besluiten worden genomen op basis van de adviezen van de regioraad.
  - **Algemeen Bestuur Gemeenschappelijke Regeling:** Besluiten worden genomen op basis van de adviezen van de regioraad.

Een klankbordgroep wordt toegepast bij één Gemeenschappelijke Regeling. Een regioraad kan breder worden ingezet. In de komende periode willen we samen met andere Bevelandse gemeenteraden en raadsleden deze opzet verder uit te werken en met voorstellen komen. We hoeven niet het wiel opnieuw uit te vinden en kunnen gebruik maken van de ervaring met vergelijkbare constructies in het land.

Lees verder: <https://www.raadsleden.nl/actueel/nieuws/greep-op-regionale-samenwerking-maak-het-politiek> en de andere artikelen in de reeks 'In de ban van Regionale samenwerking'.

Dualisme terug in de gemeenteraad

Nog te weinig durven de raadsfracties die een eigen wethouder in het college hebben, tegen de collegevoorstellen te stemmen. Daardoor verliest de raadsvergadering zijn functie.

- Na de verkiezingen willen wij een Raadsakkoord sluiten en een Raadsagenda opstellen in de gemeenteraad.
- De gemeente Goes heeft op dit moment een wettelijk verplichte Rekenkamercommissie, waarin alle raadsfracties vertegenwoordigd zijn. D66 wil echter een Rekenkamer instellen met onafhankelijke leden, indien mogelijk samen met andere gemeenten. Om sterker te staan bij het onafhankelijk toetsen op doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van gemeentelijk beleid en beleid van de Gemeenschappelijke regelingen de Bevelanden, de GGD en de Veiligheidsregio Zeeland.

Financiën

- Wat ons betreft gaan we anders om met de reserves van de gemeente. Democratisch willen we daar een besluit over nemen. Wij vinden dat we niet meer moeten werken met claims, zodat een deel van het geld niet meer uitgegeven kan worden aan andere dringendere zaken. Ook moet geld, wat overblijft na de uitvoering van een project, terugstromen naar de Algemene Reserve en niet blijven staan in een “potje”.
- We gaan goed doordacht met ons geld om en de (meerjaren)begroting moet kloppen. We denken goed over onze uitgaven en proberen de kosten te beheersen. Wij gaan niet zomaar belastingen verhogen om meer inkomsten te genereren. Voor onze inkomsten zijn we afhankelijk van de bijdrage vanuit de Rijksoverheid. We blijven erop letten dat die bijdrage hoog genoeg is zodat we bijvoorbeeld onze zorg en de regionale energiestrategie kunnen blijven betalen. Het geld in de reserve Majeure Projecten willen we niet meer inzetten voor infrastructuur, maar voor de uitdagingen rondom wonen en klimaat.
- Wij willen een rechtvaardige en evenwichtige lastendruk. Voor inwoners en bedrijven. Regelmatig kijken we of subsidies nog bijdragen aan de uitvoering van gemeentelijk beleid.

Waar hebben wij
ons mee bezig
gehouden?

Waar hebben wij ons mee bezig gehouden?

In de afgelopen vier jaar heeft D66 Goes zich op allerlei verschillende manieren laten zien. Van onderlinge ontmoetingen binnen de eigen vereniging tot initiatiefvoorstellen in de raad en zelfs een heuse podcast. We hebben samengewerkt met andere partijen en waren zichtbaar aanwezig in de Goese gemeenschap. Hieronder een overzicht van de plannen en onderwerpen waarmee we ons hebben beziggehouden.

Onze leefomgeving en gezondheid

- Samenwerking met PvdA en VVD om het I-criterium af te schaffen in Goes.
- Bidbook samengesteld met interessante locaties voor Tiny Forests.
- In de Karremansweidjes zijn naar de wens van de bewoners de straatstenen niet aangepast door onze vragen en aandacht.
- Met onze hulp is het tweede deel van plan Westerschans herzien en met goede burgerparticipatie afgerond.
- Door onze schriftelijke vragen is Goes aangesloten bij Operatie Steenbreek: Tegel eruit, plantje erin!
- In de aanpak van zwerfvuil hebben wij aandacht gevraagd voor de gedragsverandering bij inwoners, niet alleen meer opruimen en meer opruimmateriaal.
- We hebben een voorstel gedaan om een mountainbike route aan te leggen tussen de route in het Poelbos en de route bij Heinkenszand. Daarmee ontstaat er een prachtige grote route. Schriftelijke vragen gesteld over de luchtkwaliteit in Goes. Die is niet goed, waarom is Goes nog niet aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord? We hebben nog geen antwoord ontvangen op onze vragen, daarom is dit nu als actie opgenomen in dit verkiezingsprogramma.

Binnenstad

- We hebben ons ingezet voor een autovrije binnenstad in Corona tijd en grotere terrassen.
- We hebben veel aandacht besteed aan de beschikbaarheid van toiletten in de binnenstad.
- De verplichte zondagsluiting is opgeheven. Wij wilden graag een vaste maandelijkse koopzondag. Met GroenLinks is de verplichte sluiting van tafel en kan iedere ondernemer zelf zijn of haar keuzes maken.

Vrijheid en veiligheid

- We hebben aandacht gevestigd op de verkeersveiligheid van fietsers, zoals schoolgaande kinderen, bij het nieuwe kruispunt bij de ringbrug en de muziekboulevard.
- We steunen het voorstel om op zoek te gaan naar een locatie voor een nieuw AZC voor 150-300 vluchtelingen.
- We hebben mede gezorgd en gesteund dat Goes nu Roze Zaterdag mag organiseren.
- We hebben algoritmes onder de aandacht gebracht, nieuwe toeslagen affaires moeten we voorkomen. Wat ons betreft komt er meer openheid rondom algoritmes en de inzet ervan.
- Het gebruik van twee richting fietspaden op rotondes hebben wij afgeraden. Wat ons betreft worden dit soort fietspaden omgebouwd naar eenrichtingsverkeer.
- Ook hebben we aandacht gevraagd voor de armoede-ambassadeur die Goes nog niet heeft ingesteld. Dat is wel afgesproken in het armoede-pact.

Burgerparticipatie en lokale democratie

- Mede door D66 is de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing tot stand gekomen in de afgelopen periode. Deze werkgroep heeft onder andere het platform "Goes Praat Mee" opgeleverd waarbij de inwoners van Goes over diverse onderwerpen online kunnen meespreken.
- We hebben een initiatiefvoorstel ingediend om meer vrouwen in de raad te krijgen.
- Bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2021 zijn we de tweede partij in Goes geworden!
- Door onze motie Inspraak gebiedsontwikkeling Marconigebied is burgerparticipatie ingezet om samen met alle omwonenden na te denken over een nieuwe invulling van het Marconigebied.
- Verder hebben we regelmatig aandacht gevraagd voor de inzet van de reserves van de gemeente.

Verantwoording

Hoe hebben we dit verkiezingsprogramma geschreven? Hoe is het tot stand gekomen, met alle inputsessies/ documenten/ bijeenkomsten die we georganiseerd hebben samen met de leden.

In de afgelopen twee jaar zijn er regelmatig koffie-ochtenden geweest op zaterdag ochtend, waar ideeën zijn uitgewisseld. We hebben werkbezoeken gedaan, brainstormsessies gehouden voor een permanente campagne in de raadsperiode 2018-2022 en we hebben gesprekken gevoerd in onze podcast 'Op weg naar 22'.

Deze activiteiten hebben veel ideeën, voorstellen en plannen opgeleverd die we hebben verzameld in een eerste opzet. Deze opzet is gedeeld met alle leden in Goes met de vraag om daarop te reageren. Vervolgens hebben we een brainstormsessie georganiseerd met onze leden in Goes bij Katoen. Tijdens die bijeenkomst is de hele opzet doorgenomen en is over veel van deze punten gediscussieerd. Met alle feedback en ook weer nieuwe input is een nieuwe versie gemaakt van dit programma. Dit concept hebben we verder uitgewerkt en gedeeld met de leden in Goes.

Daarna is in diverse sessies gesproken over alle punten per hoofdstuk. Wat kan eruit, wat missen we nog en welke teksten moeten beter. Het resultaat is dit verkiezingsprogramma voor de volgende periode van vier jaar. Een periode waarin we weer met elkaar gaan werken aan een mooier Goes.

Auteurs verkiezingsprogramma, versie 1:

- Martin Wissekerke
- Jeroen van de Merwe
- Dick van de Merwe

Bijdragen verwerkt:

- Caroline Verdonk
- Arthur Wittebrood
- Bert Blom
- Levien de Putter
- Pieter Korsmit
- Saskia Verheij
- Jacqueline van Mil
- Ton Stapels
- Pieter Romijn
- Hendrik Holthuis
- Frans de Bruijkere

Dit verkiezingsprogramma is vastgesteld door de leden van D66 in Goes tijdens de Algemene Ledenvergadering op 15 januari 2022.

Richtingwijzers D66

Vertrouw op
de eigen kracht
van mensen.

Denk en
handel
internationaal.

Beloon
prestatie en
deel de
welvaart.

Streef naar een
duurzame en
harmonieuze
samenleving.

Koester de
grondrechten
en gedeelde
waarden.

